

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 396/2010-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. októbra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej Advokátskou kanceláriou, spol. s r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta Mgr. J. H., vo veci namietaného porušenia jej práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 14 CoE 92/2010-44 zo 16. júna 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. augusta 2010 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou, spol. s r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta Mgr. J. H., ktorou namieta porušenie svojho práva podľa čl. 1 Dodatkového

protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 14 CoE/92/2010-44 zo 16. júna 2010 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá inter alia poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. Na základe zmluvy o úvere z 26. marca 2003 (ďalej len „zmluva“) poskytla sťažovateľka fyzickej osobe úver v sume 298,75 €, ktorý spolu s ďalšími poplatkami bol povinný dlžník vrátiť v 13 dvojtýždňových splátkach v sume po 35,52 € od 9. apríla 2003. Na zabezpečenie úveru bolo účastníkmi zmluvného vzťahu priamo v zmluve dohodnuté, že splnomocnený zástupca dlžníka, priamo v zmluve určený, je oprávnený v prípade, ak dlžník neplní svoje povinnosti, okrem iného, podpísať notársku zápisnicu o uznaní dlhu, ktorá má povahu exekučného titulu. Keďže dlžník neuhradil dve po sebe idúce splátky, 15. júla 2003 bola notárom spísaná notárska zápisnica, ktorú podpísal v zmluve určený splnomocnený zástupca dlžníka. Následne bol 13. februára 2004 podaný návrh na výkon exekúcie súdnemu exekútorovi, ktorý na základe poverenia udeleného Okresným súdom Lučenec (ďalej len „okresný súd“) 4. marca 2004 začal nútený výkon rozhodnutia. Na základe ostatného návrhu sťažovateľky z 28. októbra 2009 na zmenu súdneho exekútora okresný súd uznesením č. k. 14 Er 133/2004-18 zo 17. decembra 2009 vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zastavil ju. Zároveň zamietol návrh sťažovateľky na zmenu súdneho exekútora. Proti tomuto rozhodnutiu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 14 CoE/92/2010-44 zo 16. júna 2010 tak, že potvrdil prvostupňové uznesenie ako vecne a právne správne.

Podľa názoru sťažovateľky napadnutým uznesením krajského súdu a postupom súdov, ktorý mu predchádzal, boli porušené jej práva „*vyplývajúce z článku 1 Dodatkového protokolu...*“. V ďalšom sťažovateľka interpretovala čl. 1 dodatkového protokolu, poukázala na konkrétne rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu a v podstatnom uviedla, že „*tým, že súd zasiahol do vykonávacieho konania... tak, že exekučné konania bez ďalšieho zastavil, porušili právo sťažovateľa vlastniť majetok v zmysle Protokolu 1 Dohovoru*“.

Sťažovateľka na základe uvedeného navrhla, aby ústavný súd vydal nález:

„1. Základné právo spoločnosti P., s. r. o., na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14 CoE/92/2010-44 zo dňa 16. 06. 2010.

2. Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14 CoE/92/2010-44 zo dňa 16. 06. 2010 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva spoločnosti P., s. r. o. primerané finančné zadostučinenie v peniazoch v sume 3730,98 Eur..., ktoré mu zaplatí krajský súd do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný uhradiť spoločnosti P., s. r. o., trovy právneho zastúpenia v sume 387,80 EUR s DPH (za dva úkony právnej služby každý za 158,90 EUR s DPH) na účet právneho zástupcu J. H., advokáta, ev. č. ..., H., spol. s r. o., č. účtu: ... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc,

návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Vychádzajúc z uvedeného sa ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sústredil na posúdenie sťažnosti z hľadiska jej možnej zjavnej neopodstatnenosti. V tejto súvislosti ústavný súd zároveň pripomenul ďalší právny názor tvoriaci súčasť jeho stabilizovanej judikatúry, podľa ktorého vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, resp. či v konaní pred všeobecným súdom bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo

za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákona alebo iného právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

Ústavný súd je v súlade s § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný petitom sťažnosti (návrhom na rozhodnutie) a môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

Sťažovateľka, kvalifikovane zastúpená advokátom, vo svojom návrhu žiadala, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že namietaným uznesením krajského súdu č. k. 14 CoE/92/2010-44 zo 16. júna 2010 došlo k porušeniu (iba) práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, a zrušil toto rozhodnutie. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľky so zastavením konania v jej exekučnej veci, čím podľa jej názoru malo byť porušené jej právo „*vlastniť majetok v zmysle Protokolu 1 Dohovoru*“.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická osoba alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Predchádzajúce ustanovenie však nebráni právu štátu prijímať zákony, ktoré považuje za nevyhnutné, aby upravil užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom alebo zabezpečil platenie daní alebo iných poplatkov alebo pokút.

Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým nesporne patrí aj právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené

princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu by v súlade s týmto právnym názorom bolo možné uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo aj k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením (napr. II. ÚS 78/05 alebo IV. ÚS 326/07). Skutočnosť, že sťažovateľ namieta len porušenie svojho práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu bez toho, aby namietal aj porušenie niektorého z ústavnoprocených princípov, resp. základných práv upravených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, príp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, už sama osebe zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Napriek uvedenému ústavný súd preskúmal aj nosné dôvody namietaného uznesenia krajského súdu vyjadrené v jeho odôvodnení najmä takto:

«Podstatnou a z hľadiska posúdenia správnosti úvahy exekučného súdu relevantnou skutočnosťou je, že splnomocnenie, ktoré udelil povinný v zmluve o úvere, je koncipované široko a všeobecne. Povinný splnomocnil tretiu osobu, aby v jeho mene uznala záväzok, ktorého konkrétnu výšku nebolo možné predpokladať. Tým sa povinný vzdal svojho práva uznať alebo neuznať prípadný záväzok, ktorý vznikne či nevznikne v budúcnosti. Povinnému bolo už v tom čase, kedy ešte záväzok v zmysle určitého a konkrétneho dlhu neexistoval, odňaté právo namietat výšku „uznaného“ dlhu v čase uznania, pretože neistý záväzok v budúcnosti nie je dostatočne určitý a určiteľný, navyše nemožno ani predpokladať, či vôbec určité právne významné okolnosti (omeškanie dlžníka a v akom rozsahu) vôbec v budúcnosti nastanú. Zástupca povinného navyše určil lehotu, dokiaľ má byť dlh zaplatený zjavne bez splnomocnenia povinným, navyše dlžníka tým zaviazal k povinnosti a k lehote, o ktorej nemohol mať vedomosť. Pretože splnomocnenie koncipované tak, ako je obsiahnuté v zmluve o úvere vytvára široký priestor pre konanie a právne úkony splnomocnenca, správne ho exekučný súd považoval za neplatné. Exekučný súd poukázal aj na rozpor záujmov povinného a „ním zvoleného“ zástupcu s poukazom na ustanovenie § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka, s čím sa odvolací súd takisto v plnom rozsahu stotožňuje. Okrem už konštatovaných väd „udeleného“ plnomocenstva na dôvažok je potrebné spomenúť

i zásadnú skutočnosť, že povinného zmluvná voľnosť pri „zvolení“ si splnomocneného zástupcu bola zjavne obmedzená natoľko, že pri nožnej jedinej variante konkrétneho mena zástupcu vyplývajúcej a zakomponovanej priamo do predtlaču už vopred pripravenej zmluvy o úvere, nemožno o jeho slobodnej vôle pri zvolení si zástupcu vôbec hovoriť. Tým je spochybnený základný predpoklad pri udelení plnej moci, teda to, že splnomocnenec bude hájiť záujem povinného ako aj slobodná voľba pri výbere svojho splnomocnenca. Už len všetky tieto skutočnosti, konštatované jednak v napadnutom uznesení, ako aj konštatované odvolacím súdom, každá sama osebe by mala za následok vyslovenie absolútnej neplatnosti udeleného plnomocenstva. Pokiaľ teda plnomocenstvo udelené platne nebolo, nemohli z neskorších právnych úkonov uskutočnených „splnomocneným zástupcom“ v mene splnomocniteľa nadobudnúť právne účinky pre osobu v menej ktorej „konal“. Ak teda z neplatne udeleného plnomocenstva nevyplynuli právne účinky vykonaného právneho úkonu v mene povinného, ani predložená notárska zápisnica nemôže byť exekučným titulom, na základe ktorého by oprávnenému voči povinnému vznikol nárok, ktorého vymoženiu by sa mohol v rámci exekúcie domáhať.

Ani námietka oprávneného, podľa ktorej už súd posudzoval súladnosť exekučného titulu – notárskej zápisnice so zákonom, pričom táto otázka bola predmetom skúmania exekučným súdom pri vydávaní poverenia na vykonanie exekúcie, a súd uznal exekučný titul za súladný, keď udelil súdnemu exekútorovi poverenie na vykonanie exekúcie, neobstojí. Povinnosťou súdu je v každom štádiu vedenia exekúcie prihliadať na to, či existujú formálne i materiálne predpoklady pre vedenie exekúcie. Nevyhnutným predpokladom na vedenie exekúcie voči povinnému je existencia spôsobilého exekučného titulu (§ 41 Exekučného poriadku). Exekučný súd v rozsahu jemu danej prieskumnej činnosti (či je exekučný titul vydaný orgánom oprávneným na jeho vydanie, či je exekučný titul materiálne a formálne vykonateľný a či sú oprávnený a povinný vecne legitimovaní) skúma exekučný titul pri rozhodovaní o žiadosti exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44), na prípadnú námietku povinného proti exekúcii (§ 50) a taktiež na prípadný návrh povinného na odklad či zastavenie exekúcie (§ 58). Súd môže zároveň v tomto rozsahu skúmať exekučný titul počas celého exekučného konania (t. j. v každom štádiu konania na návrh účastníka konania alebo aj bez návrhu) a v prípade zistenia, že nie

sú splnené podmienky materiálnej alebo formálnej vykonateľnosti, musí nezákonne vedenú exekúciu aj bez návrhu zastaviť.»

Vychádzajúc z citovaného ústavný súd konštatoval, že odôvodnenie namietaného uznesenia krajského súdu je z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné, a preto ním nemohlo dôjsť k porušeniu žiadneho z ústavou garantovaných práv sťažovateľky. V nadväznosti na právne názory krajského súdu ústavný súd navyše poukazuje aj na skutočnosť, že citované právne názory krajského súdu zodpovedajú aj ustálenej judikatúre najvyššieho súdu, ktorý napr. v rozsudku z 27. januára 2007 vydanom pod sp. zn. 3 Cdo/164/1996 publikovanom v Zbierke stanovísk a rozhodnutí pod č. R 58/1997 uviedol, že „súdna exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. Ak bude exekúcia podľa titulu, ktorý tieto požiadavky nespĺňa, aj napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená.“

Na základe uvedeného ústavný súd po predbežnom prerokovaní rozhodol o odmietnutí sťažnosti sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. októbra 2010